[illegible] ſcē [illegible] ⁊ in tenuiam·

[illegible] legenda·

[illegible]quid hic tantugme ſcue p
[illegible] unmanitas ut longuius ſe
[illegible] utitur peteras inſidias et
[illegible] otte· hic ſolū tacebāt forum
[illegible] ī tm̄ ut nichil iā inoluitas
[illegible] ueſtitatis· Nulla iā pena ēet
[illegible]tam gerebat ſola de uobis ac
[illegible]uide opinionis coſolacio fer
[illegible]bat· Frequentabatur apud
[illegible]· uelut ꝑpa gladio ſicut ee
[illegible]tam uobis de uo qui de uro
[illegible]ente diabolus fremens iterū iā
[illegible]onias ī ꝑcina accēdit ⁊ ī flama
[illegible] cōmouit· A quib⁹ ideo uā
[illegible] ceſſaſſe quia cunctos xp̄i ee
[illegible] mancipaſſe· At ubi cagno
[illegible] tortorib⁹ amicis cordiana ee
[illegible] ſenſit ꝑtu⁹ ſpei ſe ſue fraudi
[illegible] ⁊ [illegible] ſeiuuus contitas· re
[illegible] iudicas perhib·
[illegible]
[illegible]
inſtaunt· legem ſciuet addens iuſiu̾ tortorū
ut ꝑegrin ut quos xp̄c mandat ꝑſe recepi ab
aliis pellerentur· ne qui contra oīa unitatis ſedā
mollirentur· Nec moras proinde triumphoꝝ ſuoꝝ
ſuſtinēs xp̄c ſegnes diu uideri hoſte ꝑſtante
ꝑpos nō ꝑmiſit exitus· ſed elegit ſtati robuſ
tū de uiris fortibus militē marcianū que tali
de ceramine faceret glorioſū non quod ceteri im
pares eſſent· ſed ut de uno toti bellū ſingulari
dimicacione ꝑterueret· Quē iā ꝑū faciens de ꝑ
ma cōfeſſione magnanimū· cumulata uirtute
produxit armatū ut nō eet uacuū illud ut ma
ne quod ei dignatus ē dn̄s an̄ paſſionis diem
oſtendere· Nam fuit ei pridie cū quibuſdam
fr̄ib⁹ ī domo cuiuſdā laudabilis uiri cōuiuiū
de ſobrietate xp̄iana· Qui cū calicē potaturus

[illegible] neme fiebatis mſeniſſet· tunc ꝑnuus
[illegible] uū ſalutaris ꝑo̾s inclusit eeiū
rocludit [illegible] laudis marcū ⁊ ꝑpa
concluſit ut ſplendido ſanguineoꝝ colore diſ
fulgens: ut uicem paſſionis ī ſanguine ⁊ illar
ſutuue dignitatis ī [illegible] ꝑut produxit ī ſplendore·
Hoc ille miraculum gaudiū [illegible] ꝑuatis
demonſtrabat· ⁊ animos ut ſcili computarent
cenude dilectionis unio coniugabat· ⁊ uolebat ee
cōmune [illegible] cōiungēr· Et ꝑogim ipē tepuiſſet
exhibere: uiſionis ratione auditus ſuſpicabatur·
Sed cū in ipo uiā ſe ipſum ſubtrahendo debrevia[illegible]
īmo ut colligens compoti [illegible] ſubducti
ibi uitabatur ut interis ei⁹ ad quem venerat
[illegible] fuerit coronatū· Denique ille [illegible] de
[illegible] ſecuritate iā ſectus ī poſteꝝ die ebrietate
[illegible] oſtias ceuitabat ⁊ intra medullas ī
[illegible] magnanimitate ſeruidi pectoris uidebatur
[illegible] uictoriā· Sed quid plibus· Calide mentis
[illegible] pectū ꝑtu⁹ fois ſtatim ultra pro
[illegible]
[illegible]
[illegible] ē [illegible] tortoꝝ catervā· Ex hinc igitur
referre quis poſſit xp̄i uirtutē aut inhumanā ſeri
tatē carnificū penas aut xp̄i uictoris diuiciā
furoris inſaniam· aut iam tollerantie ꝑtina
ciam· Surgebat ī ictus expiſſos ꝑturbatoꝝ in
uiſius conatib⁹ gemiantes tortores horrendi
⁊ iram iudicis geſtantes ī manibus dextabāt
quis poſſet facere ſeuiciu· Sed econtra adeuāt
xp̄us qui uincta ſui uictis indutus vendebat
carnifex furioſo· Augebant illi actionis pene
tormita· indignantes fruſtra ſe tantā irrogaſ
ſe ſeuiciā· uectiō reparatum fortu⁹ augebat·
⁊ dn̄s ſue fortitudis ſuſtinenciā· Mutabāt illi
retenſionis inſanie crudeliores ſepe artifices
⁊ ad unū de innocente faciendū homicidium·
tot demutate paꝝ fuiāt claſſes munitos: ne

Finlund 1600 n:2

ex alia parte dominus deuincebat perseuerancie sue in me-
lius deuinctare constanciam. Non suffecerant eis pon-
derosi supplicii in uirgarum uulneretur etiam postmodum
laceracione dirumpi. ut quod uehemens illa contusio
inuserat in tumorem: posteriores plage discessis ar-
tubus aperirent. Que sic totum corpus fecerant la-
niatum: ut unum uulnus fecissent tota laniamenta
membrorum. Nec bis tamen cessit maximianus qui ue-
lut alienus sui corporis de omnibus hiis penis tri-
umphauit. Sic illic bellum gestum inter corpus et pe-
nas inter sacrilegos et deuotum inter animum uires et
laniantes inter militem christi et milites christi diaboli.
inter pacientem et iudicem et unus suffecit afflictus
contra tanta dimicare ut multitudine suppliciorum
hostiumque gloriosior in uno certamine non unam
uictoriam reportasset. Posset illic adipisci sup-
im cruciatus examen. qui cum triumpho mittitur
ad mortem. sed oportebat ut interim retardasset ad
eum quem christus ei delegauerat comitem. Nam tunc illic y-
saac deluctamine sui socii non retinens gaudium
inter frenos ipsos publica exultacione sancti spiritus
ferebatur. qui plenus celesti constancia liberius pro-
clamabat ad traditores. Venite saciate uestre
unitatis insaniam. Cuius ad uocem, proconsul tur-
bidus auctorem clamoris instanter officium iubet
inquirere. Sed non deerant traditores qui uul-
tes prodidissent. Qui statim inuentis ipsis sacrile-
gis de uno nimie sacietatis ad alterum tradiderunt
propriis manibus similiter uictimam ut prius men-
suram per illos manifestius posset inpleri. Continuo
iudex uehementer incensus remoto quem paulo
ante torquebat. in hunc intorsit actus quod furebat
quoniam qui unam nodum digesserat. et alteram iam conceperat
iracundiam. Repetebant iterum furiam uira defati-
gati tortores. quorum lassa iam brachia faciebat
sola crudelitas forciora. Elicabat identidem
classis illa carnificum uiolenciam plumbatorum et
totas uires imponderans egestis nisibus ge-
menti rabie grassabatur. quoniam ipsa quod eroga-
uerat patetur. Quis fuerat sufficiencia pacientis

ubi gemebat grassancia seuiencium. Sed nec in secundo
permissus est diabolus superare quam uictoriam christi
qua seruiebat. fas non erat malum quod posset succumbere.
Denique sic rursus postquam michi ualuit plumba-
tis similiter uirgas admouit immanitas furiosa
ut in nullo dispari genere tollerancie discrepa-
rent celestes artingeri. et in nullo uideatur hostis
leuiori supplicio mitigari. Laniatur ysaac. et
nouum scilicet uictie uirgis sanguine rubentibus
paciam sui nominis imitatus. et resonabus iterum repe-
titis incessa perimanebat deuocio confitentis.
Patuerant omnis compagines ruptis coniunctioni-
bus madide et quoniam per tota uulnera exitum reperi-
ret uox. mille preconia confessionis uidebantur
resonare. Nemo enim putet priorem castigacio-
ne plagas tunc fuisse uirgarum quem pro certo lania-
cionem inierant ungularum. adeo ut ab ipso iu-
dice ungule fastidire sint. Iam non erant uulnera
sed secreta corporis erant denudata: nec ab
ulle potuerat dici cesus quam madentibus fluctis [illegible]
cruciatus. Iam uirgarum cessarent [illegible]. ob-
tunderentur. pene si tantos communeret [illegible]
nes aut fasces. Iam [illegible] igitur [illegible]
uicte feritatis hiatus languidas [illegible]
et adhuc esurientes membris mandendis ac
deuorandis. penis omnibus inhiabant. Tunc illic in-
sultauit cruciatibus corporis leta mens senectibus.
tot torquentibus unus fortis. ac iudici iudi-
catus. Nulla per eius more sententiam retar-
dabat. sed ambos iudex pari sorte coniungens
ad exilium subeundum interim dum nauis parab-
tur uinculis religauit. Quibus in carcere trusis.
ysaac statim martirii consumauit effectum. Et
quod plus est simul omnes et corpus dimisit et mundum
ne in aliquo uisionis eius reuelacio fallere-
tur. Sic enim per ordinem cuncta peruenit. ut in ipsa
reuelacione, perimodum quod passurus fuerat an-
iam passus sit. nam cum quietis sopore paulu-
lum teneretur uidebatur sibimet cum nostris
imperatoris hic certamen. non aliunde scilicet quam

augustinū cū ī suo opido docē cepit · ⁊ post ea
karthaginē · ⁊ diligebāt eū ualdē · q̄ eū alīq̃
tp̄a legerat · Hic tamē cū adhuc karthagini
apud augustinū studeret · ⁊ medio die cogita
bat ī foro q̄d recitaturus erat : sicut exerceri scolas
tici solent · ante tribunal deambulabat solus cū
tabulis ac stilo · cū ecce adolescens q̄dā ex uno
scolasticorꝫ fur uerus securim clanculo apportans
illo nō sentiente ingressus est ad cancellos plumbeos
q̄ uico argentario desup̄ p̄minebāt ⁊ p̄cidere plumbū
cepit · sono aūt securis audito submurmurauerūt
argentarij q̄ subt̄ erant ⁊ miserūt q̄ app̄henderent
quē forte inuenissent · Quorū uocibus auditis :
fur relicto instru[illegible] [illegible]mito discessit timens ne
cū eo teneretur · Alypius uō q̄ n̄ uiderat intrā
tē : et exeuntē sensit ⁊ celeriter uidit abeuntem ·
Et causā scire cupiens : ingressus ē locū · Et inuentā
securī stans atqꝫ admirans considerabat cū ecce illi
q̄ missi erant reperiunt eū solū tenentem ferrū cu⁹
sonitu excitati uenerant · ⁊ app̄hendentes eū re
trahebant tanquā furē manifestū · Cū eū ducē
rent ad [illegible]

[illegible]

tes ī cōsilio q̄sitā esse tenendus uite mod⁹ · Tri
cenariam eo tp̄e augustinus augebāt etatē · Pro
hibebāt eū cū sane alipius ab uxore ducenda
dicēs nullomō ip̄os posse securo ocioso simul
ī amore sapientie uiuē sic hoc fecerāt · Erat enī
ip̄se ī ea re etiā tūc castissimus · Insistebāt forti
ter augustinus ut duceret uxorē eius · auulsa iā
a latere suo tanquā ī p̄dimēto coniugij · cū q̄
cubare solitus erat · Et illa ī affricā redierat uo
uens deo se aliū uirū nesciturā · relicto apud
eū filio suo n̄rali : noīe adeodato · Sꝫ augusti
nus libidinē n̄ ferens · tanquā post biēnium accep
turus esset matronam : publicā p̄curauit sibi
iterū aliā concubinā · Post h̄ immisit dn̄s uite eius
uisionē ē bonū · p̄gere ad simplicianū uirū dei · *ad simplicianū ve[illegible]*
audiebat eī q̄d · a iuuentute sua deuotissime ser
uiret deo iā tūc senuerat · Dixerat ḡ ad simpli
cianū p̄rem · ī accipienda grā tūc ambrosij
ep̄i · ⁊ quē uē ut p̄rem diligebat · ⁊ narrauit ei
circuitū erroris sui · Ubi aūt cōmemorauit lege
se se libros quosdam platonicos [illegible]

[illegible]

R. X

et symplicianus sepe hoc ridebat et sepe
ab illo parietum irrisione repetebatur.
Amicos enim suos verebatur offendere.
Sed postea quam legendo hausit firmitatem amore
christi superavit amorem amicorum et subito et ino-
pinatus dixit sympliciano. Eamus in ecclesiam
christianus volo fieri. At ille non se capiens
gaudio: perrexit cum eo. Deinde ut ventum
est ad horam profitende fidei: que verbis certis
conceptis. retentisque memoriter de loco
eminenciori in conspectu fidelis populi rome
reddi solet. ab eis qui accessuri sunt ad bap-
tismum: oblatum esse dicebat et a presbiteris secre-
cius redderet. sicut nonnullis verecundis offerri
mos erat. Sed ille voluit iuuante rom̄ gau-
dente ecclesia. ascendit ut redderet. omnes si-
bimet invicem quisque ut eum noverat. instre-
puerunt nomen eius strepitu gratulatio-
nis. Quis autem non ibi eum noverat. Et sonuit
presso sonitu per ora cunctorum collectancium. victori-
nus. victorinus. Cito sonuerunt exultatione
[illegible] eum et cito siluerunt intentione
[illegible] eum. Pronunciavit ille fidem veram
preclara fiducia et volebant rape eum omnes
intra cor suum. et rapiebant amando et gaudendo.
Sed ubi hec symplicianus de victorino augu-
stino narravit: exarsit ille ad eum imitandum.
Ad hoc enim et ille narraverat. Et cepit suspirare
graviter. Interea cum esset augustinus et alippius
pariter in domo. et absens esset nebridius venit ad eos
poncianus quidam civis noster in quantum afer pre-
clare in palacio militans. Nescio quid ab eis
volebat. et consedebant. ut colloquerentur.
Et forte super mensulam lusoriam que ante eos
erat. attendit codicem. tulit aperuit. invenit
apostolum paulum inopinate sane. Putaverat enim de
libris aliquid quorum professio eum conterebat.
Tunc vero arridens augustinumque intuens gra-
tulatorie miratus est quod eas et solas pre oculis
eius litteras repente comperisset. Christianus quippe

erat et fidelis et ecclesie et diucius orationibus
prosternebatur in ecclesia dei. Cui cum indicasset
augustinus illis scripturis se maximam curam
impendere: ortus est sermo ipso narrante de an-
tonio egyptio monacho cuius nomen excellenter
clarebat apud servos dei. ipsos autem usque in illam
horam latebat. Quod poncianus ubi comperit immo-
ratus est in eo sermone insinuans tantum virum ignoran-
tibus et admirans eandem eorum ignoranciam. Stu-
pebant autem illi audientes tam recenti memoria
et prope suis temporibus tanta mirabilia. Deinde devo-
lutus est sermo eius ad monasteriorum greges et
mores suave olentes dei. quorum illi nichil scie-
bant. Et erat monasteri[illegible]um mediolani
plenum bonis fratribus extra ur[illegible]bis menia sub
ambrosio nutritore et non noverant. Protendebat
ille et loquebatur: et adhuc illi intenti tacebant.
Unde et incidit ut diceret aliquando se et alios tres contu-
bernales socios nescio quando apud treveros cum imperator
promeridiano circensium spectaculo teneretur.
exisse deambulatum in ortos muris contiguos. at-
que illic forte ut combinati spaciabantur unum secum seor-
sum et alios duos itidem seorsum pariterque digressos.
Sed illi alii duo intraverunt in quandam casam ubi
habitabant quidam servi dei pauperes et invenerunt
ibi codicem in quo scripta erat vita sancti antonii quam
unus eorum cepit legere et mirari et accendi. reple-
tus spiritu sancto. et mox elevatis oculis ad amicum suum
ait. Dic queso te si non videtur tibi melius esse huic
deo servire quam talem habere famulum quam regi mor-
tali inaniter militare. Dixit hoc: et turbidus
parturicione nove vite reddidit oculos pagine
et legebat et mutabatur intus et exuebatur mun-
do mens eius. Nam dum legeret infremuit. et quievit
ait amico suo. Ego iam abrupi me ab illa
spe nostra. et deo servire statui et hoc ex hac hora
in hoc loco aggredior. Te si piget imitari no-
li adversari. Tunc ille respondit. Adherebo ergo
et ego tibi nec ultra te in talem miliciam adheream.
Tunc poncianus et qui cum eo per alias horti partes